

contribueixin a descobrir, compartir, exercitar i celebrar la vitalitat, la creativitat expressiva i el dinamisme innovador de la llengua catalana. És en el marc d'aquesta celebració que l'escriptor Raffaele Sari Bozzolo, estudiós de la vida i l'obra d'Antoni Ciuffo, conegut com a Ramon Clavellet, va fer una interessant intervenció sobre aquesta emblemàtica figura algueresa, del qual es desconeix la data concreta i el motiu de la seva mort. Sari va aventurar la hipòtesi que, tenint en compte els seus ideals anarquistes i altra documentació trobada, és força probable que hagués mort durant els esdeveniments de la Setmana Tràgica.

La sessió de cloenda es va dedicar a la vitalitat de la llengua per mitjà de les cançons: d'una banda, es va presentar el DVD *Pop lletrat. Lletres sentides* i, de l'altra, hi va haver unes intervencions dels músics Franca Masu i Claudio Gabriel Sanna i la seva relació amb la llengua catalana. En el cas de Franca Masu, va explicar el procés d'atracció i de fascinació per l'alguerès, que era present en la ciutat on vivia però que no es parlava a la seva família, que la va empènyer a cantar en aquesta llengua. «Recordo la infinita alegria que vaig sentir quan em vaig decidir a fer aquesta aposta: aprendre l'alguerès i cantar en alguerès. Així que dues tries: una cultural i una altra artística, vital». Per la seva part Claudio Gabriel Sanna, autor de la cançó «Santa Mare Llengua, Santa Ryanair», va fer una reflexió personal sobre quina llengua usar a l'hora d'escriure les seves composicions, si fer una elecció més local, més pròpiament algueresa, o una més general, més fàcilment comprensible per la resta dels parlants: «Segurament a l'origen d'aqueix mecanisme hi ha el complex d'inferioritat típic de qui parla un dialecte local del català i intenta de autonormalitzar-se, cosa que els meus amics mallorquins desaproven, afirmant que són los de Principat que se tenen d'esforçar a mos comprendre; però també hi ha l'exigència de comercialitzar un producte artístic, com les cançons, de manera que no restin objecte exclusiu d'un estudi sociomusicològic. Crec que el meu sigui un problema comú a tots los algueresos intel·lectuals o «estudiats», com diem aquí: lo problema de saber o decidir qui tipu de català tenim de parlar o cantar, mosaltros que sem algueresos ma coneixem també lo català normalitzat».

Joan-Elies ADELL

Director de l'Espai Llull

Representació de la Generalitat de Catalunya a l'Alguer

Jornada «Lexicografia llatina medieval en xarxa» amb motiu de la presentació del CODOLCAT (16 de març de 2012). — El 16 de març de 2012 tingué lloc la jornada «Lexicografia llatina medieval en xarxa», els objectius de la qual foren plantejar la situació actual de la lexicografia llatina medieval en la seva relació amb les noves tecnologies i, fonamentalment, presentar el CODOLCAT, una base de dades lèxica ideada en el marc del projecte de recerca *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae* (GMLC). La jornada estigué organitzada per Pere J. Quetglas (UB), Mercè Puig Rodríguez-Escalona (UB) i Ana Gómez Rabal (CSIC).

El *Corpus Documentale Latinum Cataloniae* (CODOLCAT) és una base de dades lèxica que comprèn la documentació escrita en llatí en els territoris del domini lingüístic del català entre els segles IX i XII. Aquest corpus documental està constituït, en la seva major part, per documents notariaus (testaments, vendes, donacions, querelles judicials, etc.), tot i que inclou també alguns textos literaris, jurídics i científics. Tots aquests textos, alhora que constitueixen un important testimoni escrit de la llengua llatina a la Catalunya alt-medieval, reflecteixen innovacions lèxiques, estructures sintàctiques i trets fonètics procedents de la llengua romànica parlada, és a dir, el català. El CODOLCAT neix a partir del *Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae*, un projecte iniciat a la dècada dels 50 i que té per objectiu recollir les veus llatines i romàniques documentades en fonts catalanes entre els anys 800 i 1100. Per a realitzar aquesta tasca es va fer un buidat exhaustiu de

textos que donà lloc a la creació d'un fitxer manual, el qual consta de 50.000 fitxes. Fins ara s'han publicat els volums de les lletres A-D (1960-1985), F (2001) i G (2006); a més a més, des de l'any 2000, s'ha anat digitalitzant un corpus de més de 22.000 documents. L'objectiu del CODOLCAT és poder oferir, en un futur, la totalitat d'aquests documents, 1.000 dels quals ja han estat introduïts i poden ser consultats per qualsevol persona interessada a través del seu portal web (<http://gmlc.imf.csic.es/codolcat>).

Tornant a la jornada, aquesta va iniciar-se a les 10:30h del matí a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, on es va celebrar la taula rodona «Presente y futuro de la lexicografía latina medieval en red», presidida per Mercè Puig Rodríguez-Escalona. Aquesta sessió va comptar amb la participació de diversos membres de grups de recerca especialitzats en lèxic llatí d'època medieval; cada grup va exposar la seva situació actual i va presentar els projectes que es disposava a realitzar en el futur més immediat. Tot plegat pretenia oferir una visió global de la situació de l'estudi de la lexicografia llatina medieval a la Península Ibèrica, posant un èmfasi especial en l'aplicació de les noves tecnologies en la recerca lexicogràfica.

En primer lloc, prengueren la paraula Eduardo López Pereira i José Manuel Díaz de Bustamante com a representants del *Corpus Documentale Latinum Gallaeiae* (CODOLGA), base de dades lèxica en la qual s'ha inspirat profundament el CODOLCAT. Amb aproximadament 12.000 documents en xarxa, el CODOLGA recull documentació medieval relacionada amb Galícia i escrita en llatí entre els segles vi i xv.

En segon lloc, intervingueren Estrella Pérez Rodríguez i Maurilio Pérez González en representació del *Lexicon Latinitatis Medii Aevi Regni Legionis*, diccionari de llatí medieval confeccionat a partir d'un corpus textual procedent del territori del regne de Lleó i datat des del segle VIII fins al 1230. L'any 2010 van publicar el seu primer volum a l'editorial Brepols (sèrie *Corpus Christianorum, Continuatio Mediaevalis*), amb un total de 13.020 termes ordenats no pas alfabèticament, sinó per camps lèxics.

Seguidament fou el torn de Juan Francisco Mesa Sanz i Antoni A. Biosca i Bas, membres representants del *Corpus Documentale Latinum Valencie* (CODOLVA), dedicat a la informatització de la documentació llatina medieval del regne de València des de l'any 1238 fins al 1500, aproximadament.

En darrer lloc, Paulo F. Alberto i Rodrigo Furtado (Universitat de Lisboa), sota el títol «*Regnum Portucalense*», presentaren la documentació corresponent al regne de Portugal: on es conserva, quines fonts estan ja digitalitzades, com s'hi pot accedir, etc.

La sessió de la tarda, celebrada a la Institució Milà i Fontanals del CSIC (concretament a la sala d'actes de la Delegació del CSIC a Catalunya), va consistir pròpiament en la presentació pública del «*Corpus Documentale Latinum Cataloniae*» (CODOLCAT).

Va obrir l'acte el professor Pere J. Quetglas, catedràtic de Filologia Llatina a la Universitat de Barcelona i director del *Glossarium*. Després d'una breu introducció al CODOLCAT i de l'obligada sessió d'agraïments, prengué la paraula Ana Gómez Rabal, investigadora titular de la Institució Milà i Fontanals del CSIC i encarregada de supervisar la creació de la base de dades. Els assistents tingueren l'ocasió de rebre les instruccions fonamentals d'ús del CODOLCAT, que compta amb un cercador altament avançat, el qual no només permet fer cerques lèxiques simples (una paraula completa exacta), sinó que també admet la possibilitat de fer cerques combinades de molts tipus. A més a més, la cerca avançada permet acotar en funció d'uns paràmetres determinats, com ara geogràfics o cronològics, per exemple. Ana Gómez Rabal indicà el procediment a seguir per a registrar-se i fer ús de la base de dades, i mostrà alguns exemples de cerques lèxiques combinades, la sofisticació de les quals fou motiu d'elogi entre els assistents.

Per a cloure la presentació, prengué el torn de paraula Marta Segarrés Gisbert, membre del *Glossarium* i principal responsable de la introducció de documents al CODOLCAT. La seva tasca

a la presentació fou la de mostrar per primera i probablement última vegada el que col·loquialment denominaren «entranyes», és a dir, la part de la base de dades a la qual només poden accedir els qui l'estan creant. Els assistents pogueren veure de manera molt gràfica com es realitza el procés d'introducció d'un document a la base de dades i quina informació l'acompanya. Aquesta demostració recolzava la insistència mostrada anteriorment per Ana Gómez Rabal en la complexitat del procés i en la necessitat d'una formació filològica per part de les persones encarregades d'introduir documents al CODOLCAT. Tot plegat quedà perfectament reflectit en la mostra inèdita de les «entranyes» de la base de dades.

Present a la taula i amagat rere una pantalla d'ordinador, restava Pere Farró Sales, el qual s'ha encarregat d'idear i de crear l'aplicació web. Malgrat la seva voluntat de passar inadvertit, no pogué marxar de la sala sense el merescut agraïment que va dedicar-li Pere J. Quetglas just abans de donar per finalitzada la jornada.

Els aplaudiments d'un auditori farcit d'assistents ressonaren fortament a la sala d'actes de la Delegació del CSIC, una esplèndida manera de finalitzar la presentació del CODOLCAT i de recompensar els esforços d'un orgullós equip de treball que no podia amagar la seva merescuda satisfacció.

El moment més emotiu de la jornada el protagonitzà Ana Gómez Rabal, la qual dedicà el CODOLCAT a Teresa Gràcia Sahuquillo, cap de redacció del *Glossarium* ja jubilada i persona molt estimada per tots els membres del grup. La presentació féu possible ajuntar en una mateixa sala diverses generacions de col·laboradors del projecte i va demostrar que l'esperit del *Glossarium* segueix viu i amb ganes d'acció. Des d'aquí desitgem un futur pròsper per al CODOLCAT i esperem poder parlar-ne durant molts anys.

Marta PUNSOLA MUNÁRRIZ

El Doctor Antoni Maria Badia i Margarit rep la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (25 de març de 2012). — El dia 25 de març de 2012 el govern de Catalunya atorgà la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya al doctor Antoni Maria Badia i Margarit per honorar —com diu literalment l'opuscle que es va distribuir— «un dels nostres lingüistes de referència, autor d'una àmplia obra de recerca que ha contribuït a la projecció del país en prestigiosos àmbits acadèmics internacionals». L'acte de lliurament va tenir lloc al Palau de la Generalitat el 4 de maig.

Antoni Maria Badia i Margarit (1920), doctor en Filologia Romànica, catedràtic de la Universitat de Barcelona des del 1948, doctor Honoris causa per moltes universitats, membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1968, membre de l'Acadèmia de Bones Lletres, membre corresponent de la Real Academia Española, president d'honor de la Société de Linguistique Romane des del 1989, Creu de Sant Jordi, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Premi de la Fundació Catalana per a la Recerca, és sens dubte un dels lingüistes catalans més eminents del país per la seva important producció científica, el seu reconeixement internacional i la seva projecció social.

El doctor Badia és un home de ciència en el sentit més ampli de l'expressió. En aquest sentit ha estat un científic reconegut internacionalment, un innovador i un divulgador de la ciència.

En tant que científic ha contribuït a l'avenç del coneixement a través de les nombroses recerques que ha dut a terme, ha investigat en una àmplia gamma d'aspectes de la lingüística general, de la lingüística catalana i de la lingüística comparada. La seva profunda formació com a romanista li ha permès de tractar el català en el conjunt de les llengües romàniques, tant diacrònicament com sincrònicament. La inquietud per noves línies d'investigació l'ha portat a conrear àmbits de treball nous, amb noves metodologies i tècniques innovadores. Ha treballat en gramàtica històrica, història de la llengua, fonètica, fonologia, morfologia, lèxic, sintaxi, dialectologia, geolingüística, ono-